

UNIA

Moje prawa w opiece nad osobami starszymi:

Wynagrodzenie i Czas pracy

**Spotkanie opiekunek ze Europy Środkowo- wschodniej
w Zurychu, 15.11.2015**

Christine Michel, Sekretarz Branży opieki w domach prywatnych,

Tłumaczenie: Adam Rogalewski, polski sekretarz Unii

Meine Rechte in der Seniorenbetreuung: Löhne und Arbeitszeiten

**Sitzung der mittelosteuropäischen
Betreuerinnengruppe, 15.11.2015 Zürich**

Christine Michel, Branchensekretärin Betreuung im Privathaushalt

Szwajcarski normalny układ zbiorowy pracy dotyczący pracy w gospodarstwie domowym (po niemiecku NAV Hauswirtschaft)

Związki zawodowe wywalczyły ten układ.

-> Od 1 stycznia 2011 obowiązuje w Szwajcarii normalny układ zbiorowy pracy dla osób pracujących w gospodarstwie domowym. Gwarantuje on płacę minimalną.

Płaca minimalna brutto (bez dodatków za urlop) wynosi:

- Osoba bez wykształcenia w zawodzie Fr. 18.55/godz.
- Osoba bez wykształcenia w zawodzie, ale z min. 4 letnim doświadczeniem w zawodzie Fr. 20.35/godz.
- Osoba z dyplomem szwajcarskim Fr. 22.40/godz.

Układ zbiorowy pracy obowiązuje w całej Szwajcarii **WSZYSTKIE** osoby zatrudnione do wykonywania prac domowych bez względu na to co robią, np. czy sprzątają, gotują czy opiekują się dziećmi lub osobami starszymi.

Der gesamtschweizerische Normalarbeitsvertrag Hauswirtschaft (NAV Hauswirtschaft)

Die Gewerkschaften haben dafür gekämpft!

**-> Seit dem 1. Januar 2011 gibt es einen Normalarbeitsvertrag
Hauswirtschaft mit festen Mindestlöhnen**

Brutto-Mindestlöhne (ohne Zuschläge für Ferien)

- Ungelernte** **Fr. 18.55/h**
- Ungelernte mit mind. 4 Jahre Berufserfahrung** **Fr. 20.35/h**
- Gelernte mit eidg. Diplom** **Fr. 22.40 /h**

**Dieser Normalarbeitsvertrag gilt in der ganzen Schweiz und für ALLE
Hausangestellten, unabhängig davon, ob sie putzen, kochen oder bei
der Betreuung von Kindern und Senioren mithelfen.**

Jak jest uregulowany czas pracy?

- Dlatego że ustawodawstwo pracownicze (kodeks pracy i akty pokrewne) nie obejmuje gospodarstw domowych, czas pracy jest źle regulowany.
- Każdy kanton musi wprowadzić swoją regulację warunków pracy do normalnego układu zbiorowego pracy.

▪

Przykłady regulacji normalnego układu zbiorowego pracy w kantonie Zurych:

- Tygodniowy czas pracy 43 godziny
- Nadgodziny kompensowane wolnym czasem lub dodatkiem do wynagrodzenia w wysokości 25 % wysokości wynagrodzenia
- 2 dni wolne w tygodniu

-> **Ale: Regulacje z kantonalnego układu zbiorowego obowiązują tylko wtedy gdy umowa o pracę nie stanowi inaczej.**

Wie sind die Arbeitszeiten geregelt?

- Da der Haushalt nicht unter das Arbeitsgesetz fällt, sind die Arbeitszeiten oft schlecht geregelt
- Jeder Kanton musste zur Regelung der Arbeitsbedingungen einen eigenen NAV erlassen

Beispiele für Regelungen NAV Kanton Zürich:

- Wöchentliche Arbeitszeit 43 Stunden
 - Überstunden werden mit Freizeit kompensiert oder mit einem Zuschlag von 25% ausbezahlt
 - 2 freie Tage pro Woche zur freien Verfügung
- > **Aber: Die Regelungen aus dem kant. NAV gelten nur, wenn nichts anderes schriftlich vereinbart wird**

Konwencja Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP) numer 189, «Godna Praca dla pracowników domowych»

- Konwencja MOP 189 została uchwalona w 2011 i jej celem jest zrównanie sytuacji prawnej osób zatrudnionych do wykonywania prac domowych z sytuacją innych pracowników i tym samym polepszenie ich warunków pracy.
- Konwencja weszła w życie w Szwajcarii 12 listopada 2015. O jej ratyfikację i wprowadzenie w życie walczyły związki zawodowe i organizacje kobiece.

Organizację te domagają się w szczególności:

- żeby prawo pracy (kodeks pracy i akta pokrewne) dotyczył pracowników domowych
- lepszej opieki i wsparcia dla pracowników domowych i opiekunek
- ułatwionego dostępu do ubezpieczeń społecznych i sądownictwa pracy
- pozwolenia na pracę i pobyt dla osób z nieuregulowanym statusem prawnym (bez dokumentów pozwalających na pobyt w Szwajcarii)

ILO-Konvention 189 «Menschenwürdige Arbeit für Hausangestellte»

- **Die ILO-Konvention 189 wurde im 2011 angenommen. Die Konvention will, dass Hausangestellte mit anderen Arbeitnehmenden gleich gestellt sind und ihre Situation sich deutlich verbessert**
- **Die ILO-Konvention trat am 12. November 2015 für die Schweiz in Kraft. Gewerkschaften und Frauenorganisationen haben dazu einen Aufruf zu ihrer Umsetzung lanciert.**

Wir fordern insbesondere:

- **Dass das Arbeitsgesetz auch für Hausangestellte gilt**
- **Bessere Beratung und Unterstützung für Hausangestellte und Betreuerinnen**
- **Einfacher Zugang zu Sozialversicherungen und Arbeitsgerichten**
- **Arbeits- und Aufenthaltsbewilligungen auch für Sans-Papiers**

Najlepszą regulacją dla branży opieki nad osobami starszymi jest układ zbiorowy pracy

- Układ zbiorowy pracy (po niemiecku: GAV, francusku: CCT, włosku: CCL) jest zawierany pomiędzy związkami zawodowymi i pracodawcami (organizacjami pracodawców), dotyczy poszczególnych branż (zawodów) i ma moc prawną podobną do ustawy.
- Układ zapewnia także organy kontrolne zajmujące się przestrzeganiem warunków pracy.
- Unia domaga się wprowadzenia układu zbiorowego dla branży opieki, w celu uregulowania następujących problemów:
 - Dodatku za gotowość do pracy (np. czuwanie przy pacjencie w nocy)
 - Dodatku za czas dojazdu do pracy/ pacjenta
 - Bezpieczeństwa w pracy (BHP)
- > **Niestety wynegocjowany ogólnoszwaickarski układ zbiorowy pracy branży opieki nad osobami starszymi nie wszedł w życie, ponieważ organizacja pracodawców była za słaba (nie miała wystarczającej ilości członków).**

Die beste Regelung für die Seniorenbetreuung ist ein Gesamtarbeitsvertrag

- Ein Gesamtarbeitsvertrag (GAV) wird zwischen Gewerkschaften und Arbeitgebern für eine Branche ausgehandelt und geht weiter als das Gesetz
 - Es gibt eigene Kontrollorgane für die Arbeitsbedingungen
 - Unia strebt einen GAV für die Betreuungsbranche ab, der spezifische Probleme regelt, z.B.
 - Entschädigung des Bereitschaftsdienstes
 - Entschädigung der Wegzeiten
 - Massnahmen zum Gesundheitsschutz
- > Leider kann der bereits verhandelte GAV Seniorenbetreuung nicht im Kraft treten, weil der Arbeitgeberverband zu schwach ist**

Dla dużych firm opiekuńczych obowiązuje układ zbiorowy branży wypożyczania pracowników

- Układ ten został również wynegocjowany i podpisany przez Unie.
- Duże firmy opiekuńcze i prywatne Spiteks'y (jak np. *Home Instead* czy *Stadt und Land*) są objęte tym układem

Korzyści:

- Wiek powyżej 50 lat: 5 tygodni urlopu
 - Praca dłuższa niż 10 godzin dziennie, dodatek do wynagrodzenia w wysokości 25 %, (wysokości wynagrodzenia), w niedziele 50%
 - Składki na związek zawodowy Unia zwracane w wysokości 80%
 - Ubezpieczenie chorobowe
 - Prawo do kształcenia zawodowego: prawo do 176 godzin płatnego urlopu szkoleniowego w ciągu roku, w każdej agencji, w której osoba jest zatrudniona
- > **Sprawdź czy twoja firma jest objęta tym układem zbiorowym**

Für grosse Betreuungsfirmen gilt der Gesamtarbeitsvertrag Personalverleih

- **Dieser Vertrag wurde auch mit der Unia ausgehandelt**
- **Grosse Betreuungsfirmen und Privatspitex (wie z.B. Home Instead und Stadt und Land) fallen bereits unter den GAV**

Vorteile:

- **Über 50 Jahre 5 Ferienwochen**
 - **Wird mehr als 10 Stunden am Tag gearbeitet, gibt es einen Zuschlag von 25%, am Sonntag von 50%**
 - **Gewerkschaftsbeitrag wird zu 80% wieder rückerstattet**
 - **Krankentaggeldversicherung**
 - **Weiterbildung wird gefördert: Anspruch auf Bildungsgutschein ab 176 Stunden Einsatz bei gleicher Agentur pro Jahr**
- > Erkundigt euch, ob euer Betrieb auch unter den GAV fällt**

Więcej informacji

Strona opiekunek w Unii:

www.gutepflege.ch/cee

lub

Szwajcaria niemieckojęzyczna

**Anna Kaczorowska (PL/DE): 079 109 63 67 |
anna.kaczorowska.ch@gmail.com**

Szwajcaria włoskojęzyczna

**Alina Badowska (PL/IT): 079 198 49 31 |
alinabadowska9@outlook.com**

Mehr Info

Website für Betreuerinnen in der Unia:

www.gutepflege.ch/cee

oder

Deutschschweiz

**Anna Kaczorowska (PL/DE): 079 109 63 67 |
anna.kaczorowska.ch@gmail.com**

Tessin

**Alina Badowska (PL/IT): 079 198 49 31 |
alinabadowska9@outlook.com**